

บทที่ 2

มาตรการในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

เนื่องจากการทำความผิดของอาชญากรในปัจจุบัน ส่วนหนึ่งมุ่งให้ได้ผลตอบแทนในลักษณะที่เป็นเงินหรือทรัพย์สิน โดยเฉพาะอาชญากรรมบางประเภท อาทิ เช่น อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ อาชญากรรมเกี่ยวกับยาเสพติด เป็นต้น สามารถอำนวยความสะดวกให้ผลตอบแทนเป็นมูลค่ามหาศาล อีกทั้งกระบวนการยุติธรรมในปัจจุบันไม่อาจประสบความสำเร็จในการบังคับใช้กฎหมายต่ออาชญากรรมในลักษณะเช่นว่านี้ ทั้งนี้ ผลประโยชน์ที่ได้จากการประกอบอาชญากรรมดังกล่าวจะถูกนำไปใช้ในการทำธุรกิจอาชญากรรม ส่วนที่เหลือก็จะนำไปเป็นทุนในการประกอบธุรกิจต่าง ๆ และจะถูกนำกลับมาใช้เป็นเงินทุนหมุนเวียนกลับเข้ามาใช้ในวงจรของการทำความผิดอีก จึงก่อให้เกิดความเสียหายทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศเป็นอย่างมาก

การป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินเป็นมาตรการทางกฎหมายที่ออกมาบังคับใช้เพื่อทำลายเศรษฐกิจของอาชญากร ทั้งนี้ นอกเหนือจากการดำเนินคดีกับบุคคลที่โอน รัับโอน หรือเปลี่ยนสภาพทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการทำความผิด หรือกระทำด้วยประการใด ๆ เพื่อปกปิด หรืออำพรางลักษณะที่แท้จริง การได้มา แหล่งที่ตั้ง การจำหน่าย การโอน การได้สิทธิใด ๆ ซึ่งทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการทำความผิด ซึ่งถือว่าเป็นการฟอกเงินแล้ว ยังมีการนำมาตรการเกี่ยวกับการริบทรัพย์สินมาใช้ โดยกฎหมายได้ขยายหลักเกณฑ์การริบทรัพย์สินให้มีขอบเขตกว้างขวางขึ้นกว่าการริบทรัพย์สินตามกฎหมายที่มีอยู่เดิม โดยให้สามารถริบทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการทำความผิดได้ทั้งหมด โดยไม่คำนึงว่าทรัพย์สินดังกล่าวจะมีการโอน แปร เปลี่ยนสภาพไปแล้วหลายครั้ง หรือตกไปเป็นกรรมสิทธิ์ของบุคคลอื่นแล้วก็ตาม¹

---

¹ สีหนาท ประยูรรัตน์, เอกสารประกอบการบรรยาย เรื่อง การดำเนินคดีอาญาตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ณ ห้องประชุมกระทรวงการคลัง เมื่อวันที่ 9 เมษายน 2542, หน้า 2.

ด้วยเหตุนี้ การฟอกเงินนั้นจะเกี่ยวข้องกับอาชญากรรมร้ายแรงและอาชญากรรมทางเศรษฐกิจต่าง ๆ เนื่องจากเหล่าผู้กระทำความผิด ตลอดจนองค์กรอาชญากรรมไม่ต้องการให้เจ้าหน้าที่ของรัฐได้ทราบที่มาของทรัพย์สิน จึงจำเป็นต้องใช้รูปแบบวิธีการต่าง ๆ เพื่อปิดบังหรือซุกซ่อนทรัพย์สิน อันเป็นผลในการช่วยปิดบังการกระทำความผิดของบุคคลหรือองค์กรเหล่านั้น² การปราบปรามอาชญากรรมร้ายแรงและอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องนำกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมาใช้ในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมเหล่านั้น นอกจากนี้ อาชญากรรมยาเสพติดก็เป็นปัญหาที่คุกคามต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม ก่อให้เกิดความเสียหายร้ายแรงแก่ประชาชน สังคม ประเทศ รวมทั้งประชาคมโลก ลักษณะของการประกอบอาชญากรรมประเภทนี้มีโครงข่ายที่ซับซ้อน เชื่อมโยงกันหลายประเทศยากแก่การป้องกันและปราบปราม ด้วยเหตุนี้ จึงทำให้องค์การสหประชาชาติ (United Nation) ต้องประชุมและออกอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบค้ายาเสพติดและวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ค.ศ. 1988 (Vienna Convention) ได้กำหนดให้ประเทศภาคีบัญญัติกฎหมายเพื่อดำเนินการกับผู้ที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด กล่าวคือ ให้มีการบัญญัติกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินนั่นเอง จากอนุสัญญาดังกล่าวหากประเทศใดประสงค์ที่จะป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินในความผิดอาญฐานอื่น นอกจากความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดแล้ว ก็สามารถบัญญัติความผิดทางอาญาไว้ในกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ซึ่งเรียกว่าความผิดมูลฐาน ซึ่งความหมายของความผิดมูลฐานหรือความจำเป็นในการกำหนดความผิดมูลฐานจะได้กล่าวต่อไป

2.1 สารสำคัญของกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

2.1.1 ความหมายของการฟอกเงิน

คำว่า “การฟอกเงิน” (Money Laundering) เป็นถ้อยคำซึ่งเป็นที่รู้จักกันมากกว่าหกลิบปีในเหล่าองค์กรอาชญากรรมของประเทศสหรัฐอเมริกา โดยกล่าวกันว่าผู้ที่คิดค้นแนวความคิดของการฟอกเงินดังกล่าวนี้ ได้แก่ นายเมเยอร์ (Meyer

² ศูนย์บริการข้อมูลและกฎหมาย, การป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน. (สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา, 2537), หน้า 1.

Lansky) อันมีหลักการเกี่ยวกับการนำเงินที่ได้มาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย หรือที่มักเรียกกันโดยทั่วไปว่า “เงินสกปรก” (dirty money) มาผ่านกระบวนการทางพาณิชย์กรรมหรือธุรกรรม เพื่อให้กลายเป็นเงินที่ถูกต้องตามกฎหมาย หรือที่เรียกกันว่า “เงินสะอาด” (clean money) หรืออีกนัยหนึ่งเป็นการขจัดร่องรอยของผลประโยชน์ซึ่งเกิดจากการกระทำอันผิดกฎหมาย โดยผ่านขั้นตอนของการโอนและธุรกิจต่าง ๆ เพื่อให้จำนวนผลประโยชน์เดียวกันดังกล่าวกลายเป็นรายได้ที่ชอบด้วยกฎหมายในที่สุด จึงอาจกล่าวได้ว่า “การฟอกเงิน” เป็นเล่ห์เหลี่ยม เพื่อการสร้างและปกปิดผลประโยชน์อันมหาศาล ซึ่งมีที่มาจาก การประกอบอาชญากรรมต่าง ๆ เช่น การค้ายาเสพติด การฉ้อโกง การค้าสินค้าเถื่อน การลักพาตัว การค้าอาวุธเถื่อน การก่อการร้าย และการหลีกเลียงภาษี เป็นต้น³

การฟอกเงิน (Money Laundering) คือ การเปลี่ยนเงินที่ได้มาโดยผิดกฎหมาย หรือโดยมิชอบด้วยกฎหมายให้เสมือนหนึ่งว่าเป็นเงินที่ได้มาโดยชอบ หรืออาจจะกล่าวอีกนัยหนึ่งว่า การฟอกเงินเป็นกระบวนการซึ่งบุคคลปกปิดแหล่งที่มาของรายได้ที่ผิดกฎหมาย และทำให้รายได้นั้นกลายเป็นรายได้ที่ชอบด้วยกฎหมาย⁴

การฟอกเงิน (Money Laundering) คือ การเปลี่ยนเงินที่ได้มาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่สุจริตให้กลายเป็นเงินที่ได้มาโดยถูกกฎหมาย หรือพิสูจน์ไม่ได้ว่าทุจริต การฟอกเงินนั้นจะเกี่ยวข้องกับอาชญากรรมร้ายแรงต่าง ๆ อาชญากรรมเศรษฐกิจ รวมทั้งการค้ายาเสพติด ทั้งนี้ เพราะผู้กระทำความผิดกฎหมายซึ่งส่วนมากเป็นผู้ค้ายาเสพติดไม่ต้องการให้ผู้อื่นทราบที่มาของทรัพย์สิน จึงจำเป็นต้องใช้วิธีปิดบังหรือซุกซ่อนทรัพย์สิน อันจะช่วยปิดบังการทำความผิดของตน นอกจากนี้ทรัพย์สินที่ได้เปลี่ยนสภาพกลายเป็น “เงินสะอาด” แล้ว ผู้ค้ายาเสพติดก็สามารถใช้เป็นทุนในการขยายเครือข่ายอาชญากรรมยาเสพติด และคุ้มครองความมั่นคงให้กับอาชญากรรมดังกล่าวของตนได้อีกด้วย⁵

³ ไชยยศ เหมะรัชตะ, มาตรการทางกฎหมายในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์นิติธรรม, 2540), หน้า 8-9.

⁴ ปิยะพันธ์ สารากรบริรักษ์, การกำหนดความผิดอาญาฐานเกี่ยวกับการฟอกเงิน. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2534), หน้า 44.

⁵ ศูนย์บริการข้อมูลและกฎหมาย, การป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน. หน้า 1.

การฟอกเงิน คือ การเปลี่ยน แปรสภาพเงิน หรือทรัพย์สินที่ได้มาโดยผิดกฎหมาย หรือโดยมิชอบด้วยกฎหมายให้เสมือนหนึ่งว่าเป็นเงินที่ได้มาโดยชอบ หรืออาจจะกล่าวอีกนัยหนึ่งว่า การฟอกเงินเป็นกระบวนการซึ่งกระทำโดยบุคคลต่อทรัพย์สินเพื่อปกปิดแหล่งที่มาของรายได้ที่ผิดกฎหมาย และทำให้รายได้นั้นมีที่มาโดยชอบด้วยกฎหมาย และยังหมายความรวมไปถึงการเปลี่ยนเงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย หรือไม่สุจริต ให้กลายเป็นเงินที่ได้มาโดยชอบด้วยกฎหมาย⁶

2.1.2 รูปแบบของการฟอกเงิน

1) การนำเงินสดติดตัวออกนอกประเทศ

เป็นการนำเงินสดที่ได้มาโดยไม่สุจริตนั้นติดตัวหรือนำไปใช้จ่ายในต่างประเทศ แต่โดยที่การโยกย้ายเงินสดที่ได้รับจากการค้ายาเสพติดหรืออาชญากรรมอื่น ๆ เป็นไปด้วยความยากลำบาก เนื่องจากมีจำนวนมากและธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับเงินสดจำนวนมาก ๆ อาจจะถูกพ่งเล็งได้ง่าย นอกจากนี้ ทางการของบางประเทศยังมีมาตรการกำกับควบคุมการทำธุรกิจด้วยเงินสดอย่างเข้มงวด รวมทั้งระบบการเงินของบางประเทศอาจจะไม่นิยมการใช้จ่ายหรือการทำธุรกิจโดยอาศัยเงินสด ดังนั้น การใช้เงินสดที่ได้มาโดยไม่สุจริตจึงกระทำเฉพาะในบางประเทศที่ไม่เข้มงวดในการใช้เงินสดในการทำธุรกิจด้านการเงิน หรืออาศัยการนำเงินสดผ่านทางพรมแดนระหว่างประเทศโดยติดสินบนเจ้าพนักงานซึ่งเป็นการเสี่ยงภัยอย่างมาก

2) การฝากเงินกับสถาบันการเงินในประเทศ

เป็นวิธีหลักโดยทั่วไปที่นิยมใช้ในการฟอกเงิน ซึ่งการฝากเงินมักจะใช้นามแฝงหรือใช้ชื่อปลอมเพื่อไม่ให้สามารถสืบสาวหาเจ้าของที่แท้จริงได้ นิยมใช้ในประเทศที่ไม่เข้มงวดต่อการเปิดเผยชื่อที่แท้จริงของเจ้าของธุรกิจหรือเจ้าของบัญชี และไม่มีการให้รายงานถึงธุรกรรมที่มีมูลค่าค่อนข้างสูงอันเป็นจุดอ่อนและทำให้เกิดความสะดวกในการใช้สถาบันการเงินเพื่อการฟอกเงินได้

---

⁶ สีหนาท ประยูรรัตน์, เอกสารประกอบการบรรยาย เรื่อง การดำเนินคดีอาญาตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542, หน้า 2.

3) การส่งเงินสดหรือโอนเงินออกนอกประเทศ

เป็นการนำเงินสดไปฝากไว้ในประเทศที่ไม่มีการควบคุมระบบธนาคารหรือสถาบันการเงินอย่างเข้มงวด เพื่อให้เงินที่ผิดกฎหมายเข้าไปอยู่ในระบบการเงินของประเทศนั้น และโอนเงินกลับไปสู่ผู้ค้ายาเสพติดหรืออาชญากรโดยวิธีต่าง ๆ เช่น โดยทางโทรคมนาคม (Wire Transfer) เป็นต้น เงินที่ผิดกฎหมายก็จะแปรสภาพเป็นเงินที่ถูกต้องตามกฎหมาย อันเป็นจุดอ่อนของประเทศที่ไม่เข้มงวดเรื่องการนำส่งเงินสดออกนอกประเทศ

4) การจัดตั้งบริษัทหรือกิจการขึ้นบังหน้า

เป็นการที่ผู้ค้ายาเสพติดหรืออาชญากรปกปิดแหล่งที่มาและความเป็นเจ้าของเงินที่ได้มาโดยผิดกฎหมาย ด้วยการจัดตั้งหรือซื้อกิจการในต่างประเทศ เช่น ในประเทศที่เป็นเขตปลอดภาษี เป็นต้น แล้วให้กิจการของตนในประเทศกักยืมเงินหรือซื้อสินค้าจากกิจการในต่างประเทศดังกล่าวในราคาแพงกว่าปกติ ทั้งนี้ เพื่อให้เงินที่ได้มาโดยผิดกฎหมายถูกใช้จ่ายหมุนเวียนระหว่างกิจการทั้งสองแห่งดังกล่าว

5) อื่น ๆ

นอกจากวิธีการดังกล่าวข้างต้นแล้ว ยังมีวิธีการอื่น ๆ อีกมาก เช่น นำเงินไปซื้อกิจการที่มีผลขาดทุนแต่ธุรกิจมีรายรับเงินเป็นเงินสด เช่น โรงแรม กิจการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ ภัตตาคาร ร้านค้าปลีก เป็นต้น ซึ่งต่อไปธุรกิจเหล่านี้ก็จะกลับฟื้นขึ้นเพราะอาศัยดอกผลจากเงินผิดกฎหมายดังกล่าว หลังจากนั้น จึงค่อยถ่ายเทเงินออกไปใช้ หรือการนำเงินไปซื้อตราสารที่โอนเปลี่ยนมือได้ ซึ่งตราสารนั้นไม่มีการควบคุมจากสถาบันการเงินผู้ออก ทำให้ยากแก่การสืบหาผู้ที่ซื้อและผู้รับเงินตามตราสารนั้น นอกจากนี้ ปัจจุบันเทคโนโลยีทางการสื่อสารได้ก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว ทำให้การโอนเงินในระบบสื่อสารทางอากาศมีการควบคุมน้อยกว่าการโอนเงินสด การโอนเงินต่าง ๆ จะมุ่งเน้นที่ความเร็วแต่ประการเดียว พนักงานโอนเงินจะไม่รู้จักลูกค้า และไม่ทราบวัตถุประสงค์ในการโอนเงิน ดังนั้น วิธีการดังกล่าวจึงอาจเป็นช่องทางหลบซ่อนเงินผิดกฎหมายหรือการทุจริตของนักฟอกเงินได้เป็นอย่างดี⁷

⁷ เมธี กุศลสร้าง. กฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินกับบทบาทและภาระหน้าที่ของสถาบันการเงิน. หน้า 14-15.

2.1.3 องค์ประกอบความผิดฐานฟอกเงิน

การกระทำความผิดฐานการฟอกเงินเป็นส่วนสำคัญซึ่งจะกำหนดลักษณะของการกระทำที่จะทำให้ผู้กระทำความผิดมีความผิดฐานฟอกเงิน องค์ประกอบความผิดฐานฟอกเงินนี้ ได้กำหนดไว้ใน UN MODEL LAW Article 20 และกำหนดไว้ในอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบค้ายาเสพติดและวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ค.ศ. 1988⁸ โดยประเทศไทยได้นำมาบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาตรา 5 ดังนี้

1) บุคคลใดโอน รับโอน หรือเปลี่ยนแปลงสภาพทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดเพื่อชุกซ่อนหรือปกปิดแหล่งที่มาของทรัพย์สินนั้นเพื่อช่วยเหลือผู้อื่นไม่ว่าก่อนหรือหลังการกระทำความผิดมิให้ต้องรับโทษ หรือรับโทษน้อยลงในความผิดมูลฐาน หรือ

2) การทำด้วยประการใด ๆ เพื่อปกปิดหรืออำพรางลักษณะที่แท้จริงการได้มา แหล่งที่ตั้งการจำหน่าย การโอน การได้สิทธิใด ๆ ซึ่งทรัพย์สินเกี่ยวกับการกระทำความผิด

การกระทำความผิดฐานฟอกเงินตามกฎหมายนี้ อาจเกิดขึ้นได้ 2 กรณี คือ

กรณีที่ 1 เมื่อการกระทำนั้นเข้าองค์ประกอบความผิด ดังนี้

- (1) ผู้ใดรวมถึงนิติบุคคลด้วย
- (2) กระทำการโอน รับโอน หรือเปลี่ยนแปลงสภาพทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด
- (3) เจตนาธรรมดาตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 59
- (4) เจตนาพิเศษ

---

⁸ ไชยยศ เหมะรัชตะ, มาตรการทางกฎหมายในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน, หน้า 93.

(4.1) เพื่อชุกซ่อนหรือปกปิดแหล่งที่มาของทรัพย์สินนั้น หรือ

(4.2) เพื่อช่วยเหลือผู้อื่นไม่ว่าก่อน ขณะหรือหลังการกระทำความผิด มิให้ต้องรับโทษ หรือรับโทษน้อยลงในความผิดมูลฐาน

หรือกรณีที่ 2 เมื่อการกระทำนั้นเข้าองค์ประกอบความผิด ดังนี้

(1) ผู้ใด

(2) กระทำด้วยประการใด ๆ

(3) เจตนาธรรมดาตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 59

(4) เจตนาพิเศษ คือ เพื่อปกปิดหรืออำพรางลักษณะที่แท้จริง การได้มา

แหล่งที่ตั้ง การจำหน่าย การโอน การได้สิทธิใด ๆ ซึ่งทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด⁹

ต้องมีเจตนา คือ เจตนาตามมาตรา 59 แห่งประมวลกฎหมายอาญา คือ ต้องมีเจตนาประสงค์ต่อผล หรือยอมเล็งเห็นผล โดยมีการกระทำทางกายภาพ (Actus Reus) และความผิดความชั่ว (Mens Rea) ด้วย

Mens Rea ถือเป็นส่วนจิตใจของผู้กระทำผิดที่นำมาพิจารณาประกอบกับ Actus Reus เพื่อดูว่าจะลงโทษบุคคลนั้นหรือไม่เพียงใด โดยมีข้อสังเกตว่า Actus Reus และ Mens Rea จะต้องเกิดขึ้นในเวลาเดียวกันด้วย สำหรับความหมายของ Mens Rea นั้น อาจกล่าวโดยทั่วไปได้ว่าเป็นสิ่งที่บ่งบอกถึงสภาวะที่แท้จริงของจิตใจอันเกี่ยวกับความประสงค์ร้าย (evil will) จิตใจที่ชั่วร้าย (evil mind)

สาระสำคัญของ Mens Rea ในฐานความผิดการฟอกเงินตาม กฎหมายของสหรัฐอเมริกาใน 18 U.S.C. มาตรา 1956 (a) (1) ต้องพิสูจน์ได้มากกว่าเหตุอันควรสงสัยดังนี้ คือ (1) เจตนาที่จะสนับสนุนการดำเนินงานของการประกอบอาชญากรรม (2) รู้ว่าการโอนนั้นมีเจตจำนงที่จะปกปิดทั้งหมดหรือบางส่วนของรายได้ ซึ่งมีที่มาเกี่ยวเนื่องกับการกระทำความผิดกฎหมาย (3) รู้ว่าการโอนนั้นเจตนาจะปกปิดหรือหลีกเลี่ยงการรายงานการโอนเงินตามกฎหมายสหรัฐอเมริกา¹⁰

⁹ อรรถนพ ลิขิตจิตตะ, เอกสารถาม-ตอบประกอบการแถลงและชี้แจง ร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. .... ต่อสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ 20 ปีที่ 2 ครั้งที่ 4 เมื่อวันที่ 1, 2, 15, 22 กรกฎาคม 2541, หน้า 28.

¹⁰ ปิยะพันธ์ สารากรบริรักษ์, การกำหนดความผิดอาญาฐานเกี่ยวกับการฟอกเงิน, หน้า 64.

2.1.4 ความหมายของทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด

ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด หมายความว่า

- 1) เงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำซึ่งเป็นความผิดมูลฐาน หรือจากการสนับสนุนช่วยเหลือการกระทำซึ่งเป็นความผิดมูลฐาน
- 2) เงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาจากการจำหน่าย จ่าย โอน ด้วย ประการใด ๆ ซึ่งเงินหรือทรัพย์สินตาม (1) หรือ
- 3) ดอกผลของเงินหรือทรัพย์สินตาม (1) หรือ (2)

ทั้งนี้ ไม่ว่าทรัพย์สินตาม (1)(2) หรือ (3) จะมีการจำหน่าย จ่าย โอน หรือเปลี่ยนแปลงไปกี่ครั้งและจะอยู่ในความครอบครองของบุคคลใด โอนไปเป็นของบุคคลใด หรือปรากฏหลักฐานหมายทางทะเบียนว่าเป็นของบุคคลใด

ตัวอย่าง A ใช้เงินสดหนึ่งล้านบาทเพื่อซื้อโคเคนจาก B และ B ได้นำเงินไปเปิดบัญชีธนาคารไว้ เงินในบัญชีนั้น คือ ทรัพย์สินจากการค้ายาเสพติด สมมติว่า B นำเงินไปซื้อรถยนต์ รถยนต์นั้นก็ถือเป็นทรัพย์สินจากการค้ายาเสพติด¹¹

2.1.5 การกำหนดโทษในความผิดเกี่ยวกับการฟอกเงิน

กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของทุกประเทศ ได้กำหนดบทลงโทษในการกระทำต่าง ๆ อันขัดต่อบทบัญญัติของกฎหมายดังกล่าวไว้ เช่น การเปลี่ยนแปลงทรัพย์สินหรือเงินอันได้มาจากการกระทำความผิดโดยเจตนา การไม่รายงานธุรกรรมทางการเงินของสถาบันทางการเงิน และการไม่รายงานการนำเข้าหรือส่งออกเงินหรือตราสารทางการเงินของบุคคลผู้กระทำการดังกล่าว นั้น เป็นต้น

---

¹¹ อรรถนพ ลิขิตจิตตะ, เอกสารถาม-ตอบประกอบการแถลงและชี้แจง ร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. .... ต่อสภาผู้แทนราษฎร, หน้า 37.

โดยบทลงโทษตามกฎหมายสำหรับทั้งการพยายามกระทำและการกระทำความผิดถึงขั้นสำเร็จ ตลอดจนการสมคบหรือช่วยเหลือในการกระทำความผิดต่าง ๆ ดังกล่าวได้แก่¹²

1) การระวางโทษปรับ กฎหมายของแต่ละประเทศจะกำหนดอัตราโทษปรับที่แตกต่างกัน เช่น ตามกฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกา โทษของการฝ่าฝืน 18 United States Code (18 U.S.C.) มาตรา 1956 (a)(1) จะมีโทษปรับตามมาตรา 1956 อัตราโทษปรับไม่เกิน 500,000 เหรียญสหรัฐ หรือปรับเป็นสองเท่าของมูลค่าทรัพย์สินในการโอน และตามกฎหมายเกี่ยวกับการฟอกเงินของประเทศออสเตรเลีย Proceeds of Crime Act 1987 กำหนดโทษของผู้ที่กระทำการฟอกเงิน มีอัตราโทษปรับไม่เกิน 200,000 เหรียญสำหรับบุคคลธรรมดา แต่ถ้าเป็นนิติบุคคลจะมีอัตราโทษปรับไม่เกิน 600,000 เหรียญ

2) การระวางโทษจำคุก เป็นการลงโทษจำคุกไม่เกินกว่าที่กฎหมายกำหนด ตามกฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกา 18 U.S.C. มาตรา 1956 มีอัตราโทษจำคุกไม่เกิน 20 ปี ซึ่งเท่ากับกฎหมายของประเทศออสเตรเลีย Proceeds of Crime Act 1987 และอาจมีโทษทั้งจำคุกและปรับด้วย

3) โทษริบทรัพย์ มีบางประเทศกำหนดให้มีการริบทรัพย์สินทั้งในทางอาญาและในทางแพ่ง เช่น ตามกฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกา ใน 18 U.S.C. มาตรา 986 การริบทรัพย์สินทางอาญาตามมาตรา 1956 หรือ 1957 ให้ศาลมีคำสั่งริบทรัพย์สินของบุคคลนั้นที่เป็นจำนวนรวมที่บุคคลนั้นได้รับไม่ว่าโดยทางตรงหรือโดยทางอ้อมจากผลของการกระทำความผิดนั้น หรือทรัพย์สินซึ่งสืบสาวร่องรอยได้ว่าเป็นจำนวนรวมที่บุคคลนั้นได้รับ

ส่วนการริบทรัพย์ในทางแพ่งนั้น ทรัพย์สินที่จะริบในทางแพ่งเป็นไปตามบทบัญญัติใน 18 U.S.C. มาตรา 981 (a) (1) (A) กำหนดการริบทรัพย์สินเป็นของสหรัฐอเมริกาไว้ 3 รูปแบบ เช่น ริบทรัพย์ที่ได้มาแทนที่จากจำนวนรวมของทรัพย์ที่บุคคลนั้นได้รับโดยทางตรง

---

¹² ไชยยศ เหมะรัชตะ. มาตรการทางกฎหมายในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน. หน้า 57.

2.2 ขอบเขตของกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

2.2.1 ลักษณะขอบเขตของกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

การบัญญัติกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินนั้น ในเบื้องต้นควรกำหนดให้เป็นมาตรการทางกฎหมายในความผิดอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและอาชญากรรมในบางประเภทก่อน โดยกำหนดให้เป็นความผิดมูลฐานที่จะนำกฎหมายดังกล่าวมาใช้บังคับ ปัญหาที่สำคัญที่สุดเกี่ยวกับการฟอกเงินก็คือ รายได้อย่างมหาศาลที่ผิดกฎหมายจงใจให้การก่ออาชญากรรมเพิ่มขึ้น และการนำเอารายได้ดังกล่าวไปประกอบอาชญากรรมในรูปแบบอื่น ๆ สิ่งเหล่านี้จะทำให้มีการขยายขอบเขตขององค์กรอาชญากรรม โดยอาศัยทรัพย์สินและอำนาจที่ได้มา ตลอดจนสร้างพื้นฐานที่เป็นประโยชน์ต่อการเจริญเติบโตขององค์กรอาชญากรรมด้วย และเนื่องจากปัจจุบันนี้ องค์กรอาชญากรรมมีลักษณะเป็นอาชญากรรมข้ามชาติหรืออาชญากรรมระหว่างประเทศ มีการขยายขอบข่ายขององค์กรเข้าไปประกอบอาชญากรรมระหว่างประเทศ การแก้ไขปัญหามาตรการภายในประเทศอย่างเดียวไม่อาจป้องกันและปราบปรามได้ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีการแก้ไขกฎหมายภายในควบคู่กับมาตรการในระดับระหว่างประเทศ เพื่อที่จะจัดการกับองค์กรอาชญากรรมอย่างมีประสิทธิภาพ

มาตรการที่สำคัญในการต่อต้านการฟอกเงินก็คือ การกำหนดให้การฟอกเงินเป็นความผิดทางอาญา แต่เนื่องจากการฟอกเงินมักจะกระทำโดยการเคลื่อนย้ายเงินระหว่างประเทศ ดังนั้น จึงจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่จะต้องอาศัยความร่วมมือในระดับระหว่างประเทศที่เกี่ยวกับการฟอกเงิน และการริบทรัพย์สินให้เหมือนกันมากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ การมีสนธิสัญญาเพื่อความช่วยเหลือซึ่งกันและกันระหว่างรัฐ ทำให้ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมีประสิทธิภาพมากขึ้น และเนื่องจากการฟอกเงินมิได้เกี่ยวข้องกับแต่เฉพาะอาชญากรรมยาเสพติดเท่านั้น แต่ยังเกี่ยวข้องกับอาชญากรรมประเภทอื่น ๆ ด้วย และกฎหมายเกี่ยวกับการฟอกเงินของหลายประเทศยังถูกจำกัดอยู่เฉพาะการฟอกเงินที่เกี่ยวกับการลักลอบค้ายาเสพติด ดังนั้น จึงมีแนวความคิดที่จะพัฒนามาตรการดังกล่าวให้มีการขยายขอบเขตครอบคลุมถึงการฟอกเงินที่เกี่ยวกับอาชญากรรมประเภทอื่น ๆ เช่น อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ และอาชญากรรมทางการเมือง เป็นต้น โดยกำหนดให้เป็นความผิดมูลฐานในกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินประเทศต่าง ๆ จึงมีแนวความคิดที่สอดคล้องกันว่าจะต้องกำหนดให้การฟอกเงินเป็น

ความผิดอาญา พร้อมทั้งให้ธนาคารและสถาบันการเงินมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาด้วย เพราะผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับการฟอกเงินจะอาศัยธนาคารและสถาบันการเงิน เป็นเครื่องมือในการฟอกเงิน นอกจากนี้จะมีกฎหมายฟอกเงินแล้ว ความร่วมมือระหว่าง ประเทศก็เป็นเครื่องมือสำคัญในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินด้วย เพราะในยุค ที่ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดได้กลายเป็นอาชญากรรมระหว่างประเทศ และได้มีการโอน เงินระหว่างประเทศเพื่อการฟอกเงินนั้น ความร่วมมือระหว่างประเทศในด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องก็เป็นอีกมาตรการหนึ่งที่สำคัญในการแก้ไขปัญหาการฟอกเงิน ขอบเขตของ กฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินจึงครอบคลุมถึงการป้องกันและปราบปราม ทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศ เพราะประเทศใดประเทศหนึ่งจะขจัดปัญหา ดังกล่าวโดยลำพังแต่ประเทศเดียวไม่ได้ จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือกับนานาประเทศ เพราะการกระทำผิดบางครั้งไม่ได้เกิดขึ้นภายในประเทศเท่านั้น แต่เชื่อมโยงไปยัง ประเทศอื่นอีก โดยมีรูปแบบที่เรียกว่า องค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ กระบวนการยุติธรรม ของทุกประเทศมีภาระหน้าที่สำคัญในการใช้บังคับกฎหมายอาญา คือ ต้องสามารถ ดำเนินการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมอย่างมีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตาม กระบวนการยุติธรรมของทุกประเทศมีข้อจำกัดที่สำคัญในเรื่องอำนาจในการบังคับ ใช้กฎหมาย (Jurisdiction to Enforce) ซึ่งโดยหลักทั่วไปรัฐจะมีอำนาจในการบังคับ ใช้กฎหมายอาญาภายในเขตดินแดนของประเทศตนเท่านั้น (Territorial Jurisdiction) ทำให้รัฐไม่สามารถที่จะเข้าไปดำเนินการกับอาชญากรรมระหว่างประเทศได้อย่างเต็มที่ บรรดาอาชญากรรมสำคัญเหล่านี้ จึงรอดพ้นเงื้อมมือของกฎหมายไปได้ ทั้งนี้ เพราะไม่ สามารถจะดำเนินการที่จำเป็นเกี่ยวกับคดี เช่น รวบรวมพยานหลักฐานที่กระจัดกระจายที่ อยู่ในประเทศต่าง ๆ เพื่อพิสูจน์ความผิดของจำเลยได้ หรือไม่สามารถดำเนินการอย่างอื่น ที่เกี่ยวเนื่องกับการสืบสวนสอบสวน ฟ้องร้อง ตลอดจนจัดการกับทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดได้

2.2.2 ขอบเขตความผิดอันเป็นแหล่งที่มาของการฟอกเงิน

กฎหมายฟอกเงินของแต่ละประเทศได้กำหนดความผิดอันเกี่ยวกับ แหล่งที่มาของเงินหรือทรัพย์สินไว้แตกต่างกัน ทั้งนี้ แล้วแต่สถานการณ์และความ ต้องการของแต่ละประเทศว่าจะบัญญัติให้กฎหมายฟอกเงินมีขอบเขตครอบคลุมใน ความผิดลักษณะใดบ้าง หรือที่เรียกกันตามกฎหมายว่าเป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมาย ฟอกเงิน โดยแยกลักษณะของความผิดมูลฐานต่าง ๆ ไว้ ดังนี้

1) ความผิดมูลฐานร่วม เจตนารมณ์ของการบังคับใช้กฎหมาย ฟอกเงินของแทบทุกประเทศ ได้แก่ การป้องกันและปราบปรามความผิดอันเกี่ยวกับยาเสพติด ซึ่งกลายเป็นปัญหาสำคัญในทุกประเทศและขยายตัวอย่างรวดเร็ว เป็นปัญหา ระดับระหว่างประเทศ จนทุกประเทศซึ่งบังคับใช้กฎหมายฟอกเงินต้องกำหนดให้ ความผิดเกี่ยวกับการค้ายาเสพติดเป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายฟอกเงิน

2) ความผิดมูลฐานสากล ในปัจจุบันนี้ ยังมีความผิดบางประเภทที่ เป็นการกระทำข้ามชาติ ซึ่งแทบทุกประเทศเริ่มกำหนดให้เป็นความผิดมูลฐานอันอยู่ใน บังคับของกฎหมายฟอกเงิน เช่น ความผิดเกี่ยวกับการค้าประเวณี และการค้าอาวุธเถื่อน เป็นต้น

3) ความผิดมูลฐานภายใน ยังมีความผิดบางประเภทอันมีผล กระทบเฉพาะในแต่ละประเทศ ซึ่งกฎหมายฟอกเงินของประเทศนั้น ๆ ได้กำหนดให้ เป็นความผิดมูลฐานในการฟอกเงิน เช่น การหลีกเลียงภาษี การทุจริตต่อหน้าที่ราชการ การฉ้อโกงประชาชน การพนัน และการลักพาตัวเพื่อเรียกค่าไถ่ เป็นต้น¹³

ข้อกำหนดเกี่ยวกับสถาบันการเงิน

การกำหนดให้สถาบันการเงินหรือผู้ประกอบการวิชาชีพทางการเงินต้อง รายงานการดำเนินงานบางอย่างให้หน่วยงานพิเศษของรัฐทราบเป็นหลักการ สำคัญประการหนึ่ง เพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายป้องกันและปราบปราม การฟอกเงินในการทราบแหล่งที่มาของเงินซึ่งนำมาใช้ในธุรกรรมนั้น ส่วนกรณีที่เกิดหน้าที่แก่สถาบันการเงินดังกล่าวนี้ ได้แก่

1) การทำธุรกรรมทางการเงินซึ่งมีเหตุอันควรสงสัยว่าธุรกรรมนั้น จะเกี่ยวข้องกับความผิดใด ๆ

2) การโอนเงินหรือตราสารทางการเงินเป็นจำนวนเกินกว่าที่ กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการฟอกเงิน

¹³ เรื่องเดียวกัน, หน้า 55-56.

2.2.3 ทฤษฎีที่ใช้ในการกำหนดความผิดทางอาญาเกี่ยวกับการฟอกเงิน

นอกจากการที่กำหนดให้การฟอกเงินเป็นความผิดทางอาญา ซึ่งถือว่าเป็นอาชญากรรมทางเศรษฐกิจแล้ว นักกฎหมายของสหรัฐอเมริกาได้เสนอแนวความคิดว่าด้วยการสมคบกันกระทำการฟอกเงิน โดยให้นำทฤษฎีการสมคบกัน (Conspiracy Theory) และทฤษฎีการช่วยเหลือและสนับสนุน (Aiding and Abetting Theory) มาใช้อันมีสาระสำคัญดังนี้

1) ทฤษฎีการสมคบกัน (Conspiracy Theory) ทฤษฎีนี้ได้เป็นไปตามหลักกฎหมายความผิดพื้นฐานของการสมคบกันกระทำความผิดทางอาญาที่ว่า “บุคคลที่ร่วมในการสมคบกันจะต้องมีความรับผิดชอบเช่นเดียวกับตัวการ” โดย Pinkerton Rule วางหลักไว้ ให้ถือว่าผู้ร่วมสมคบกันร่วมกระทำความผิดต่อการกระทำของผู้ร่วมสมคบกันอย่างไม่จำกัด และการให้ความช่วยเหลือในการสมคบยอมจะทำให้กลายเป็นกลุ่ม ทั้งนี้ ตามข้อตรรกวิทยาที่ว่า การก่อตั้งมีที่มาจากการตกลง และการตกลงนำไปสู่การสมคบกัน และการสมคบกันก่อให้เกิดความรับผิดชอบเช่นเดียวกับตัวการ

นอกจากนี้ ยังมีแนวความคิดเพิ่มเติมที่ว่า การกระทำความผิดเกิดขึ้นเมื่อบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปสมคบกันกระทำความผิดหรือฉ้อฉลต่อสหรัฐ โดยให้ถือว่าสหรัฐเป็นผู้เสียหาย และเพื่อพิสูจน์ความผิดต้องแสดงให้เห็นว่า

- (1) มีบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปสมคบกัน หรือตกลงจะกระทำความผิดหรือฉ้อฉลต่อสหรัฐ และ
- (2) ต้องมีลักษณะที่ผู้สมคบกันมีการกระทำอันแสดงออกเพื่อจะบรรลุวัตถุประสงค์ของการสมคบกัน

ด้วยเหตุนี้ การสมคบกันต้องมีการตกลงกันที่จะกระทำความผิด โดยการกระทำนั้นต้องมีการแสดงออกมาอันไปสู่การบรรลุข้อตกลง ถ้าหากไม่สามารถฟ้องร้องในความผิดฐานฟอกเงิน ก็อาจฟ้องในข้อหาสมคบกันกระทำความผิด ตลอดจนการสมคบกันไม่ต้องการการกระทำถึงขั้นสำเร็จ แต่ต้องการการกระทำอันเป็นความผิด

2) ทฤษฎีการช่วยเหลือและสนับสนุน (Aiding and Abetting Theory) การที่น่าทฤษฎีนี้มาใช้ในคดีฟอกเงิน เนื่องจากการฟอกเงินที่ได้มาจากการกระทำความผิด ถือว่าเป็นการช่วยเหลือและสนับสนุนอาชญากร ไม่ว่าจะป็นองค์กรอาชญากรรมหรือไม่ก็ตาม ในการใช้เงินที่ได้มาเพื่อขยายอิทธิพลสำหรับการประกอบอาชญากรรมต่อไป โดยการพิสูจน์ว่าผู้กระทำการฟอกเงินได้รู้ว่าเงินดังกล่าวได้มาจากการกระทำความผิดและผู้กระทำได้ทำการฟอกเงินโดยมีเจตนาที่จะช่วยให้มีการกระทำความผิดต่อไป¹⁴

2.2.4 การกำหนดฐานความผิดเกี่ยวกับการฟอกเงินของประเทศไทย

1) การกำหนดความผิดฐานเป็นองค์กรอาชญากรรม เหตุที่สมควรกำหนดให้มีความผิดฐานเป็นองค์กรอาชญากรรม เนื่องจากกิจกรรมขององค์กรอาชญากรรมเป็นที่มาของการกระทำความผิดทางอาญาหลายประเภทอันร้ายแรง จึงต้องกำหนดมาตรการในการปราบปรามการขยายขอบเขตและความรุนแรงของวงการอาชญากรรม

องค์กรอาชญากรรมเป็นอาชญากรโดยอาชีพ อันมีการรวมกันของอาชญากรรมหลายอย่าง โดยมีโครงสร้างของการทำงานที่สลับซับซ้อนด้วยการควบคุมระหว่างกันโดยกฎระเบียบขององค์กร รวมทั้งการบังคับบัญชาอย่างเป็นความลับ และมีการติดต่อประสานงานกันในระหว่างกลุ่มอาชญากรที่มีส่วนร่วมในผลประโยชน์จากกิจกรรมอันไม่ชอบด้วยกฎหมายในแบบลักษณะเดียวกัน เช่น การค้ายาเสพติด บ่อนการพนัน โสเภณี และการค้าของเถื่อน เป็นต้น อันแตกต่างจากการประกอบอาชญากรรมโดยลำพังซึ่งเกิดขึ้นแต่โดยธรรมชาติจากกิเลสภายในจิตใจของเหล่าปัจเจกชน เช่น การลักทรัพย์ การฉ้อโกง การปล้นทรัพย์ และการข่มขืนกระทำชำเรา เป็นต้น

การร่วมกันในลักษณะเป็นองค์กรนั้น ย่อมมีข้อได้เปรียบกว่าการประกอบอาชญากรรมแต่โดยลำพังซึ่งต้องช่วยเหลือป้องกันตนเองเท่านั้น ส่วนในการเป็นองค์กรอาชญากรรมนี้ ก่อให้เกิดข้อได้เปรียบต่อการประกอบอาชญากรรมหลายประการ

¹⁴ ปิยะพันธ์ สารากรบรรักษ์, การกำหนดความผิดอาญาฐานเกี่ยวกับการฟอกเงิน, หน้า 52 - 53.

ด้วยเหตุนี้ องค์การอาชญากรรมต่าง ๆ จึงเป็นที่มาแห่งการกระทำความผิดต่อกฎหมายซึ่งเป็นการยากที่จะทำการปราบปราม ดังตัวอย่างเช่น ในองค์การค้ายาเสพติดย่อมมีการจำหน่ายยาเสพติดไปยัง ณ ที่ต่าง ๆ ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ ซึ่งเป็นความผิดตามกฎหมายป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ในการจัดส่งยาเสพติดดังกล่าวนี้ อาจมีการให้สินบนแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งเป็นความผิดต่อเจ้าพนักงานตามกฎหมายอาญา และในบางกรณีอาจมีการต่อสู้ทำร้ายเจ้าพนักงานซึ่งขัดขวางการกระทำความผิดหรือลงโทษสมาชิกขององค์กรซึ่งละเมิดกฎหมายขององค์กร หรือการทำร้ายประชาชนและทำการแก้แค้นเหล่าอาชญากรขององค์กรอื่น ๆ ซึ่งมาขัดผลประโยชน์จากการกระทำความผิดขององค์การอาชญากรรมนั้น อันเป็นความผิดต่อชีวิตและร่างกายตามกฎหมายอาญา

ในการที่กำหนดฐานความผิดเกี่ยวกับการฟอกเงินเพื่อขัดขวางการขยายเครือข่ายขององค์การอาชญากรรมนี้ เมื่อพิจารณาบทบัญญัติแห่งกฎหมายของประเทศไทยซึ่งบังคับใช้อยู่ในปัจจุบันแล้ว ความผิดฐานต่าง ๆ ตามบทบัญญัติของประมวลกฎหมายอาญา เช่น ความผิดฐานเป็นอั้งยี่และความผิดฐานเป็นช่องโจร เป็นต้น การปรับใช้ความผิดเหล่านี้ยังไม่ตรงตามหลักการที่จะดำเนินการตามกฎหมายแก่องค์การอาชญากรได้โดยตรง เนื่องจากความผิดฐานอั้งยี่อันกำหนดไว้ในมาตรา 209 ซึ่งบัญญัติไว้ว่า “ผู้ใดเป็นสมาชิกของคณะบุคคลซึ่งปกปิดวิธีดำเนินการ และมีความมุ่งหมายเพื่อการอันมิชอบด้วยกฎหมาย ผู้นั้นกระทำความผิดฐานเป็นอั้งยี่ ต้องระวางโทษ...” ดังกล่าวนี้อาจขัดขอบเขตในเรื่องตัวบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด เฉพาะกรณีที่มีการตกลงว่าจะกระทำความผิดใดๆ กันไว้แล้วในระหว่างผู้เป็นสมาชิกของคณะบุคคลดังกล่าวเท่านั้น และเป็นหลักกฎหมายซึ่งบัญญัติขึ้นโดยมีเจตนารมณ์เพื่อใช้ในการปราบปรามการก่อความไม่สงบของชนบางกลุ่มในอดีต จึงล้าสมัยที่ไม่มีการนำมาใช้แล้ว

ส่วนความผิดฐานสมคบกันเป็นช่องโจรอันกำหนดไว้ในมาตรา 210 ซึ่งบัญญัติไว้ว่า “ผู้ใดสมคบกันตั้งแต่ห้าคนขึ้นไปเพื่อกระทำความผิดอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่บัญญัติไว้ในภาค 2 นี้ และความผิดนั้นมีกำหนดโทษจำคุกอย่างสูงตั้งแต่หนึ่งปีขึ้นไป ผู้นั้นกระทำความผิดฐานเป็นช่องโจรต้องระวางโทษ...” นั้น มีหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการสมคบกันที่ไม่ชัดเจนว่า ลักษณะการกระทำอย่างไรจะถือได้ว่ามี การแสดงออกว่าเป็นการสมคบกัน และไม่ว่าจะเป็นความผิดฐานเป็นอั้งยี่หรือฐานสมคบกันเป็นช่องโจร ต่างมุ่งเฉพาะเจาะจงไปที่ฐานความผิดแต่ละฐาน โดยมีได้พิจารณาถึงโครงสร้างขององค์การอาชญากรรมว่ามีความสลับซับซ้อนในการควบคุมบริหารตามสายการบังคับบัญชาจากหัวหน้าถึงบริวาร

ด้วยเหตุนี้ จึงไม่อาจนำหลักกฎหมายเรื่องตัวการตามกฎหมายอาญามาใช้ลงโทษแก่บุคคลชั้นหัวหน้าขององค์กรอาชญากรรม เพราะหัวหน้าขององค์กรดังกล่าวไม่ใช่ผู้ลงมือกระทำความผิดด้วยตนเอง และการประกอบอาชญากรรมขององค์กรเหล่านี้มิได้จำกัดเฉพาะการใดการหนึ่ง แม้ว่าบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 ได้กำหนดลักษณะการกระทำอันเป็นความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดไว้หลาย ๆ ฐานก็ตาม อันได้แก่ การผลิต นำเข้าส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองเพื่อทำการจำหน่ายซึ่งยาเสพติด และให้หมายรวมถึง การสมคบ สนับสนุน ช่วยเหลือ หรือการพยายามกระทำความผิดดังกล่าวด้วย แต่เจตนารมณ์ของกฎหมายฉบับนี้มุ่งปราบปรามเฉพาะการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดเท่านั้น ไม่ได้มีมาตรการที่จะใช้ดำเนินการแก่องค์กรอาชญากรรมโดยตรง เนื่องจากไม่อาจปรับหลักกฎหมายที่มีอยู่เพื่อนำไปใช้ลงโทษผู้บงการอันเป็นชนชั้นหัวหน้าขององค์กร จึงสมควรนำทฤษฎีสมคบกัน (Conspiracy Theory) มาปรับใช้โดยให้สามารถลงโทษผู้ร่วมกระทำความผิดแต่ละชั้นตอนอันนำไปสู่ความสำเร็จซึ่งจะเป็นมาตรการปราบปรามองค์กรอาชญากรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ¹⁵

2) การกำหนดความผิดฐานฟอกเงิน ลักษณะของการฟอกเงิน ได้แก่ การนำเงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดมาทำการแปรสภาพให้กลายเป็นเงินหรือทรัพย์สินซึ่งบุคคลทั่วไปหลงเชื่อว่าได้มาโดยชอบด้วยกฎหมาย การฟอกเงินจึงคล้ายกับการรับของโจร และเงินสกปรกที่ได้มาจากการกระทำความผิดเป็นทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดซึ่งอาจรับได้ตามประมวลกฎหมายอาญาของประเทศไทย

อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาหลักกฎหมายอาญาไม่ว่าจะเป็นความผิดฐานรับของโจร หรือการรับทรัพย์สินที่ได้ใช้หรือได้มาโดยการกระทำความผิดแล้ว จะเห็นได้ว่าอาจนำมาปรับใช้กับการฟอกเงิน เพราะความผิดฐานรับของโจรตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 357 บัญญัติว่า “ผู้ใดช่วยซ่อนเร้น ช่วยจำหน่าย ช่วยพาเอาไปเสีย ซื้อมา รับ จำหน่ายหรือรับไว้โดยประการใดซึ่งทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิด ถ้าความผิดนั้นเข้าลักษณะลักทรัพย์ วิ่งราวทรัพย์ กรรโชก รีดเอาทรัพย์ ชิงทรัพย์ ปล้นทรัพย์ ฉ้อโกง

¹⁵ ไชยยศ เหมะรัชตะ, มาตรการทางกฎหมายในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน, หน้า 63-64.

ยักยอก หรือเจ้าพนักงานยักยอกทรัพย์ ผู้นั้นกระทำความผิดฐานรับของโจร...” ดังนั้น การรับของโจรจึงมุ่งไปยังการกระทำต่อทรัพย์ซึ่งได้มาจากการกระทำความผิดเกี่ยวกับ ทรัพย์บางฐานอันกฎหมายอาญากำหนดไว้โดยเฉพาะ และไม่สามารถขยายไปลงโทษต่อ ผู้กระทำใด ๆ ต่อทรัพย์ที่ได้มาจากการกระทำความผิดในลักษณะอื่น ๆ

ส่วนการรับทรัพย์สินซึ่งบุคคลได้มาโดยการกระทำความผิดตามประมวล กฎหมายอาญา มาตรา 33 (2) มีหลักเกณฑ์ที่แคบจนไม่อาจตีความให้รวมถึงการรับ ทรัพย์ในการฟอกเงิน เพราะในกรณีที่มีการฟอกเงินสำเร็จย่อมทำให้ทรัพย์ที่ได้มาจาก การกระทำความผิดนั้นเปลี่ยนสภาพเป็นทรัพย์อื่นหรือปะปนกับทรัพย์อื่น นอกจากนี้ ในการรับทรัพย์ของผู้กระทำความผิดนั้น ผู้ฟอกเงินเป็นเพียงตัวแทนของผู้กระทำความ ผิดและไม่ได้เป็นผู้ลงมือกระทำความผิดอันเป็นที่มาแห่งเงินสกปรกที่นำมาฟอกแต่ ประการใด ตลอดจนในขณะนี้ยังไม่มีการกำหนดให้การฟอกเงินเป็นความผิดทางอาญา อันทำให้ไม่สามารถรับทรัพย์จากการกระทำความผิดฐานฟอกเงิน ส่วนมาตรการตรวจ สอบทรัพย์สินซึ่งบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความ ผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 เป็นเพียงมาตรการในทางแพ่งที่ใช้ตรวจสอบ และยึดทรัพย์สินของผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด แต่ไม่ได้กำหนดความผิดทาง อาญาแก่การกระทำอันมีลักษณะเป็นการฟอกเงินไว้

ด้วยเหตุที่การฟอกเงินเป็นปัจจัยสำคัญแห่งการขยายอำนาจขององค์กร อาชญากรรมจากการแปรสภาพทรัพย์สินอันก่อให้เกิดความเสียหายแก่เศรษฐกิจ การเมือง และสังคม จึงสมควรมีการกำหนดความผิดฐานฟอกเงินเพื่อลงโทษการกระทำ ใด ๆ อันมีวัตถุประสงค์ในการเปลี่ยนสภาพทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดไว้ใ นบทบัญญัติของกฎหมายซึ่งเกี่ยวข้องกับการปราบปรามการกระทำความผิดบางประเภท เช่น กฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด และกฎหมายว่าด้วยการ ปราบปรามการทุจริตและการประพฤติมิชอบในวงราชการ เป็นต้น หรือมีการบังคับใช้ กฎหมายพิเศษอันมีหลักเกณฑ์สำหรับการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินที่ได้มา จากการกระทำความผิดโดยทั่วไปไว้เป็นการเฉพาะ ดังเช่นกฎหมายฟอกเงินของประเทศ สหรัฐอเมริกา และประเทศออสเตรเลีย¹⁶

¹⁶ เรื่องเดียวกัน, หน้า 64-66.

2.2.5 ลักษณะของความผิดมูลฐานที่ควรกำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของไทย

จากการศึกษากฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามของต่างประเทศและพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 สามารถกำหนดลักษณะของความผิดมูลฐานที่ควรกำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ดังนี้

1. ความผิดที่มีลักษณะของความผิดเป็นองค์การอาชญากรรม

ปัญหาอาชญากรรมเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นในทุกประเทศและเป็นปัญหาที่ยิ่งทวีความรุนแรงก่อให้เกิดความเสียหายนานับประการ ประเทศไทยก็เช่นเดียวกัน การประกอบอาชญากรรมก็มีจำนวนเพิ่มขึ้น แม้ว่าจะมีกฎหมายบัญญัติลงโทษอย่างเด็ดขาดก็ตาม แต่ผู้ประกอบอาชญากรรมดังกล่าวก็ได้ผลตอบแทนที่สูงคุ้มค่าน่าเสี่ยง เมื่อถูกปราบปรามมากขึ้นก็เกิดมีการวางแผนสลับซับซ้อนจากการกระทำผิดด้วยตนเอง ก็เกิดเป็นขบวนการประกอบอาชญากรรมในรูปแบบที่เรียกว่า “องค์กรอาชญากรรม” (Organized Crime) ยิ่งไปกว่านั้น ยังพัฒนาไปในรูปแบบของ “องค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ” ซึ่งเป็นความร่วมมือกันในการประกอบอาชญากรรม มีวิธีการกระทำความผิดที่สลับซับซ้อนมากยิ่งขึ้น มีการวางแผนจัดเตรียมการปกป้องผู้อยู่เบื้องหลังขบวนการประกอบอาชญากรรม จนกฎหมายยากที่จะเอื้อมมือถึงได้

องค์กรอาชญากรรมเป็นกลุ่มชนซึ่งประสานงานกันและควบคุมกันโดยกฎหมายของตน เป็นที่รวมของอาชญากรรมซึ่งทำงานภายใต้โครงสร้างที่สลับซับซ้อน กฎที่ใช้บังคับเข้มงวดและวิธีการบังคับบัญชาเป็นความลับ กิจกรรมองค์กรจะไม่ใช้การกระทำที่รุนแรงในฉับพลัน โดยไม่คาดหวังถึงผลประโยชน์ที่จะได้รับ แต่จะเป็นผลมาจากการสมคบกันโดยยากแก่การสืบสวนต่อเนื่องกันไปเป็นเวลาหลายปี มีวัตถุประสงค์ที่จะควบคุมกิจการทั้งปวงที่จะทำกำไรมหาศาล

สาระสำคัญขององค์กรอาชญากรรม คือ กิจกรรมที่ตอบสนองความต้องการในบริการและสินค้าที่ผิดกฎหมายและรวมถึงการประกอบในธุรกิจที่ถูกกฎหมาย

กิจกรรมขององค์กรอาชญากรรมที่เห็นได้ชัด คือ การค้ายาเสพติด การค้าอาวุธสงคราม ซึ่งเป็นการประกอบการเช่นเดียวกันกับกิจการส่งสินค้าเข้า ขายส่ง ขายปลีก มีการส่งมอบกันเป็นทอด ๆ

ความผิดลักษณะนี้มักจะเป็นคดีเกี่ยวกับอาชญากรรมที่มีผู้กระทำผิดตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปกระทำเป็นขบวนการ มีการวางแผนการกันล่วงหน้า ตัวการใหญ่หรือผู้บงการอยู่เบื้องหลังมักจะหลุดรอดจากกฎหมาย เนื่องจากพยานหลักฐานไม่เพียงพอที่จะสาวเชื่อมโยงไปถึงบุคคลที่ถูกจับได้มักจะเป็นผู้ปฏิบัติการซึ่งจะเป็นลูกน้องระดับล่าง ความผิดลักษณะนี้ เช่น ความผิดเกี่ยวกับการค้ายาเสพติด ความผิดเกี่ยวกับการค้าหญิงและเด็ก ความผิดเกี่ยวกับการค้าอาวุธสงคราม ความผิดเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้เหมืองแร่ และ น้ำมัน เป็นต้น

2. ความผิดที่ลักษณะของอาชญากรรมมีผลตอบแทนในวงเงินที่สูง

ปัจจุบันคนที่สร้างความร่ำรวยจากการประกอบอาชญากรรมทางธุรกิจได้ทวีมากขึ้นตลอดเวลา เพราะอิทธิพลการเงินได้ช่วยให้คนเหล่านั้นได้รับค่าตอบแทนในวงเงินที่สูงและมีส่วนช่วยให้คนเหล่านั้นไม่ต้องถูกลงโทษเมื่อถูกจับกุม หรือถึงแม้ถูกจับกุมและลงโทษเงินที่สะสมไว้ก็จะเป็นทุนสำรองเพื่อเลี้ยงตัวหรือกลับมากระทำความผิดอีกเมื่อพ้นโทษ บางรายถึงแม้ยังอยู่ระหว่างการถูกลงโทษขำงานการประกอบอาชญากรรมของผู้ต้องหาก็ยังคงดำเนินการต่อไปเพราะยังมีเงินทุนหมุนเวียน การขาดคนเพียงคนเดียวก็สามารถมีคนมาทดแทนได้ รัฐบาลจึงเล็งเห็นความสำคัญที่เป็นอุปสรรคต่อการปราบปรามอาชญากรรมตามความผิดมูลฐานดังกล่าว เพื่อให้การปราบปรามให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น จึงได้กำหนดการนำกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมาใช้บังคับความผิดมูลฐานดังกล่าวเพื่อเป็นการทำลายแรงจูงใจในการกระทำความผิด

ความผิดลักษณะนี้มักจะเป็นคดีเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจที่ผู้กระทำอาจเป็นผู้ที่มีการศึกษาดี ทำงานในระดับสูง หรือที่เรียกกันว่า “White collar crime” มักจะเป็นผู้ประกอบการวิชาชีพ เช่น ความผิดเกี่ยวกับการยกยอกหรือฉ้อโกง ตามประมวลกฎหมายอาญาซึ่งกระทำโดยผู้แทน กรรมการ ผู้จัดการ หรือบุคคลใดซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของสถาบันการเงิน โดยอาศัยตำแหน่งหน้าที่และความรับผิดชอบในการดำเนินงานของสถาบันการเงินนั้น ความผิดเกี่ยวกับการยกยอกหรือฉ้อโกง ตามกฎหมายว่าด้วยการธนาคารพาณิชย์ กฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจเงินทุน หลักทรัพย์และเครดิตฟองซิเอร์ หรือกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ซึ่งกระทำโดยกรรมการผู้จัดการหรือบุคคลใดซึ่งรับผิดชอบหรือมีประโยชน์ในการดำเนินงานของสถาบันการเงินนั้น

3. ความผิดที่มีลักษณะยากแก่การปราบปราม

การประกอบอาชญากรรมที่ยากแก่การปราบปราม ได้มีการพัฒนารูปแบบของการประกอบอาชญากรรมและขยายหน่วยงานซึ่งยากต่อการปราบปรามมากยิ่งขึ้น เนื่องจากปัจจุบันมาตรการริบทรัพย์ตามความผิดมูลฐานนั้นเป็นมาตรการทางอาญาและประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เว้นแต่จะมีกฎหมายฉบับอื่นได้บัญญัติใช้เป็นพิเศษ เช่น ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ก็ได้บัญญัติการริบทรัพย์ที่เกี่ยวเนื่องกับการกระทำความผิดไว้โดยเฉพาะ ซึ่งจะเห็นได้ว่า อาชญากรรมทางธุรกิจนั้นเป็นอาชญากรรมที่มีแรงจูงใจ แต่มาตรการทางอาญาตามประมวลกฎหมายอาญานั้น ไม่สามารถที่จะทำลายแรงจูงใจได้ จึงเป็นการยากที่จะปราบปราม ซึ่งปัจจุบันนี้กฎหมายเราพัฒนาไปมาก จึงไม่ควรยึดติดกับการริบทรัพย์สืบตามกฎหมายอาญา ซึ่งผู้เขียนเองก็เห็นว่า มาตรการทางกฎหมายเป็นเครื่องมือสำคัญที่มีผลอย่างมากต่อการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม เพราะกฎหมายจะเป็นตัวกำหนดขอบเขตและอำนาจหน้าที่ของพนักงาน เจ้าหน้าที่ ตลอดจนแผนกและวิธีการดำเนินการกับปัญหาอาชญากรรม ดังนั้น เพื่อให้การป้องกันและปราบปรามมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ควรกำหนดมาตรการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมาใช้กับอาชญากรรมที่ยากแก่การปราบปราม โดยกำหนดให้อาชญากรรมที่มีลักษณะยากแก่การปราบปรามเป็นความผิดมูลฐานในกฎหมายฟอกเงิน

ความผิดลักษณะนี้ในประเทศไทยจะพบมากเป็นพิเศษเนื่องจากเศรษฐกิจของประเทศไม่ดี ภาวะเงินเฟ้อมีมาก สถานประกอบการไม่อยู่ในฐานะที่จะจ้างงานได้ ประชาชนมีความยากจน มีรายได้ไม่เพียงพอกับรายจ่ายในครอบครัว จึงก่อให้เกิดการทุจริตต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการซึ่งยากแก่การปราบปราม ความผิดลักษณะนี้ เช่น ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยความผิดของพนักงานในองค์การหรือหน่วยงานของรัฐ ความผิดเกี่ยวกับการลักลอบหนีศุลกากร ความผิดเกี่ยวกับการฉ้อโกงประชาชน ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการพนัน เป็นต้น

4. ความผิดที่มีลักษณะเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐในทางเศรษฐกิจ

ความผิดลักษณะนี้มักจะเป็นคดีเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ หรือเป็นคดีอาชญากรรมทั่ว ๆ ไป ก็ได้ที่เป็นภัยต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจ เช่น ความผิดเกี่ยวกับการใช้ทรัพยากรธรรมชาติตามกฎหมายว่าด้วยแร่ กฎหมายว่าด้วยป่าไม้ กฎหมายว่าด้วยป่าสงวนแห่งชาติ หรือกฎหมายว่าด้วยปิโตรเลียม ความผิดฐานกู้ยืมเงิน

อันเป็นการจู่โจมประชาชน ความผิดเกี่ยวกับการกระโชกหรือรีดเอาทรัพย์สิน ความผิดเกี่ยวกับการปลอมแปลงเงินตรา ความผิดเกี่ยวกับการหลบเลี่ยงภาษีอากรตามประมวลกฎหมายรัษฎากรหรือกฎหมายอื่น เป็นต้น

2.3 ความหมายของความผิดมูลฐาน

ลักษณะของกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เป็นมาตรการทางกฎหมายที่ออกมาเพื่อจะลงโทษบุคคลที่กระทำการฟอกเงินที่ได้มาจากการกระทำความผิดทางอาญา เช่น บุคคลที่โอน รับโอน หรือเปลี่ยนสภาพทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดทางอาญา ซึ่งความผิดทางอาญาที่เป็นที่มาของทรัพย์สินนั้นก็คือความผิดมูลฐานที่ได้กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ความผิดมูลฐานนี้ผู้กระทำความผิดทางอาญาในความผิดมูลฐานที่กำหนดไว้ จะไม่ต้องรับผิดตามกฎหมายฟอกเงินนี้ แต่ถ้าผู้กระทำความผิดในความผิดมูลฐานหรือบุคคลอื่นนำเงินหรือทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำความผิดมูลฐานไปกระทำการต่าง ๆ ที่เป็นลักษณะของการฟอกเงิน เช่น โอนไปหรือรับโอนมาซึ่งเงินหรือทรัพย์สินนั้น เพื่อปกปิดหรืออำพรางลักษณะที่แท้จริงการได้มา ผู้กระทำความผิดในความผิดมูลฐานหรือบุคคลอื่นผู้กระทำการดังกล่าวจึงจะมีความผิดฐานฟอกเงิน ซึ่งจะต้องถูกลงโทษจำคุกหรือปรับตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

ความผิดมูลฐาน (Predicate offences) มีคำจำกัดความหรือความหมายว่าอย่างไรนั้น ในกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินที่ออกโดยองค์การสหประชาชาติ เพื่อเป็นรูปแบบให้แต่ละประเทศนำไปบัญญัติกฎหมายภายในซึ่งเรียกว่า UN MODEL LAW ก็ไม่ได้กำหนดนิยามหรือความหมายไว้ แม้แต่ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 ซึ่งผ่านการพิจารณาของรัฐสภาแล้ว เมื่อวันที่ 19 มีนาคม 2542 ก็ไม่ได้กำหนดนิยามหรือความหมายของความผิดมูลฐานไว้ แต่มีมาตรา 3 ได้กำหนดเกี่ยวกับความผิดมูลฐาน ดังนี้

มาตรา 3 ในพระราชบัญญัตินี้

“ความผิดมูลฐาน” หมายความว่า

(1) ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด หรือกฎหมายว่าด้วยมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

(2) ความผิดเกี่ยวกับเพศตามประมวลกฎหมายอาญา เฉพาะที่เกี่ยวกับการเป็นธุระจัดหา ล่องไป หรือพาไปเพื่อการอนาจารหญิงและเด็ก เพื่อสนองความใคร่ของผู้อื่นและความผิดฐานพรากเด็กและผู้เยาว์ ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้าหญิงและเด็ก หรือความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี เฉพาะที่เกี่ยวกับการเป็นธุระจัดหา ล่องไป หรือชักพาไป เพื่อให้บุคคลนั้นกระทำการค้าประเวณี หรือความผิดเกี่ยวกับการเป็นเจ้าของกิจการการค้าประเวณี ผู้ดูแลหรือผู้จัดการกิจการค้าประเวณี หรือสถานการค้าประเวณี หรือเป็นผู้ควบคุมผู้กระทำการค้าประเวณีในสถานการค้าประเวณี

(3) .....

จากการศึกษากฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของประเทศต่าง ๆ รวมทั้งของไทย สามารถให้ความหมายหรือคำจำกัดความของความผิดมูลฐาน (Predicate offences) หมายความว่า ฐานความผิดทางอาญาที่รัฐได้บัญญัติไว้ในกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน โดยกำหนดมาตรการการลงโทษทางอาญาแก่ผู้ที่ฟอกเงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดทางอาญาตามฐานความผิดที่กำหนดไว้

ความผิดมูลฐาน คือ ความผิดทางอาญาที่ระบุไว้ในพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 โดยมีกำหนดมาตรการในการลงโทษทางอาญากับผู้ที่ฟอกเงิน หรือทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำซึ่งเป็นความผิดมูลฐาน หรือจากการสนับสนุน ช่วยเหลือการกระทำซึ่งเป็นความผิดมูลฐาน¹⁷

ความผิดมูลฐาน คือ ความผิดที่เป็นฐานที่ทำให้เกิดรายได้ที่นำไปสู่การฟอกเงิน¹⁸

¹⁷ สีนาท ประยูรรัตน์, เอกสารประกอบการบรรยาย เรื่อง การดำเนินคดีอาญาตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542, หน้า 1.

¹⁸ อรวรรณ พิษิตจิตตะ, เอกสารถาม-ตอบประกอบการแถลงและชี้แจงร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. .... ต่อสภาผู้แทนราษฎร, หน้า 65.

ส่วนการที่รัฐหนึ่ง ๆ จะบัญญัติความผิดมูลฐานไว้ในกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินให้มีจำนวนฐานความผิดมากหรือน้อยเพียงใดนั้นก็ขึ้นอยู่กับความรุนแรงของอาชญากรรมนั้น ๆ จะมีผลกระทบต่อความมั่นคงของรัฐหรือกระทบต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศ ทั้งนี้ แต่ละรัฐก็มีปัจจัยพื้นฐานแตกต่างกันไปตามโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรม สภาพทางภูมิศาสตร์ และทรัพยากรธรรมชาติ ดังนั้น การกำหนดความผิดมูลฐานในประเทศหนึ่งจึงไม่อาจนำไปใช้กำหนดความผิดทางมูลฐานในอีกประเทศหนึ่งได้ แต่สามารถนำมาเป็นแนวทางในการกำหนดความผิดมูลฐานได้ เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกา มีความผิดมูลฐานประมาณ 130 ความผิดมูลฐาน ซึ่งเงื่อนไขในการพิจารณาจะดูจากความผิดที่เงินเป็นปัจจัยสำคัญคือ เป็นความผิดทางเศรษฐกิจ และผลร้ายของความผิดดังกล่าวจะมีส่วนทำลายสังคมเศรษฐกิจ ตลอดจนมนุษยชาติเป็นอย่างมาก¹⁹ การกำหนดความผิดมูลฐานให้มีจำนวนฐานความผิดเท่าใดจึงจะรักษาความมั่นคงของรัฐหรือเศรษฐกิจของประเทศไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงต้องอาศัยการศึกษาเปรียบเทียบกับ การกำหนดความผิดมูลฐานของแต่ละประเทศ โดยเฉพาะประเทศที่เป็นมหาอำนาจทางเศรษฐกิจว่ามีแนวคิดในการกำหนดความผิดมูลฐานไว้กว้างหรือแคบอย่างไร รวมทั้งประเทศที่เป็นผู้นำทางเศรษฐกิจในภูมิภาคใกล้เคียงกับประเทศไทย เช่น ใต้หวัน และฮ่องกง ดังจะได้ศึกษาต่อไป

---

¹⁹ จริฎุ ภักดิธนากุล, บันทึกการประชุมคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. .... สมาชิกแทนราษฎร, ครั้งที่ 10, วันที่ 10 พฤศจิกายน 2540